

نگاه هفته

عدم توافق نفتی روسیه با اوپک

سعیده شفیعی پژوهشگر اقتصادی

● در ابتدای هفته گذشته بازار نفت تحت تأثیر کودتای نافرجام در ترکیه قرار گرفت و قیمت‌ها با افزایش ۲۲ تا ۲۷ سنتی مواجه شدند. البته این افزایش کوتاه‌مدت بود و در روزهای بعد، این روند ادامه نیافت. در روزهای میانی هفته با انتشار اخباری مبنی بر کاهش ذخیره‌سازی‌های نفت، قیمت‌ها تا ۵۱ سنت افزایش یافتند. در دو روز پایان هفته نیز در پی افزایش ذخیره‌سازی‌ها، شاخص دو قیمت عمده کاهش یافت.

سه شاخص اصلی قیمت نفت

قیمت نفت «برنت دریای شمال» (Brent) در نخستین ساعات روز جمعه ۲۲ جولای، ۴۶ دلار و ۲۰ سنت معامله شد که نسبت به پایان هفته قبل در همین ساعات، یک دلار و ۱۷ سنت کاهش دارد. شاخص «نفت وست‌تگزاس اینترمدیت» (WTI) نیز در همین روز ۴۴ دلار و ۷۵ سنت معامله شد که نسبت به پایان هفته قبل، حدود ۹۳ سنت افت نشان می‌دهد. افزایش ارزش دلار و استمرار عرضه مازاد در بازار از دلایل اصلی این روند نزولی عنوان شده است. همچنین بنا بر گزارش دبیرخانه اوپک، قیمت سبید نفتی این سازمان (Brent Reference Price) - که متشکل از میانگین قیمت نفت ۱۲ کشور عضو این سازمان است - در پایان روز پنجشنبه ۲۱ جولای، به ۴۲ دلار و ۷۳ سنت رسید که نسبت به روز قبل و روز مشابه در هفته قبل، ۱۵ سنت پایین‌تر است. بر این اساس در هفته گذشته، کاهش قیمت در دو شاخص عمده نسبت به شاخص سبید نفتی اوپک بیشتر بوده است.

پیش‌بینی رشد تقاضای چین

به گزارش خبرگزاری رویترز، «بانک آمریکایی کلدمن‌ساکس» اعلام کرد میزان تقاضای نفت چین در ماه می سال جاری میلادی نسبت به ماه مشابه سال قبل، چهار درصد (معادل ۴۶۰ هزار بشکه در روز) رشد داشته است و در آینده نیز این رشد ادامه خواهد یافت. بر اساس پیش‌بینی این بانک سرمایه‌گذاری، مجموع تقاضای روزانه نفت این کشور تا پایان سال جاری میلادی ۳۵۰ هزار بشکه در روز افزایش خواهد یافت و در سال آتی میلادی نیز رشد ۳۰۰ هزاربشکه‌ای را تجربه خواهد کرد.

چشم‌پوشی روسیه از توافق با اوپک

وزیر انرژی روسیه اعلام کرد از همکاری احتمالی این کشور با اوپک درباره تولید نفت، چشم‌پوشیده است. به گزارش خبرگزاری رویترز، وی ۳۰ تیر ماه در جلسه‌ای اعلام کرد پس از شکست مذاکره با کشورهای عضو اوپک برای تثبیت تولید در ماه‌های اخیر، از هماهنگی احتمالی با این سازمان منصرف شده است. بنا بر این گزارش وزیر انرژی روسیه عنوان کرده است این کشور نمی‌تواند با اوپک درباره کاهش تولید به توافق دست یابد زیرا ابزارها و سازوکارهای لازم برای این کار را در اختیار ندارد و همکاری روسیه با اوپک تنها در قالب تبادل اطلاعات و تحلیل‌های بازاری است.

افزایش صادرات نفت عراق

صادرات نفت عراق در ماه جولای پس از دو ماه کاهش به دلیل نشستی خط‌لوله و ایجاد وقفه در تعدادی از میدانی، افزایش یافت. به گزارش خبرگزاری رویترز به نقل از شانان، در پی برگشت تولید نفت عراق به حالت پیشین، حجم صادرات این کشور در ماه جولای افزایش یافت. بر این اساس، در بیست‌ویکم جولای میانگین حجم صادرات عراق از بنادر جنوبی این کشور سه‌میلیون و ۲۸۰ هزار بشکه در روز بود که این میزان نسبت به سه‌میلیون و ۱۸۰ هزار بشکه در روز در ماه ژوئن افزایش صد هزاربشکه‌ای را نشان می‌دهد. عراق در سال گذشته میلادی بیشترین سهم را در افزایش تولید نفت اوپک داشت، اما تولید و صادرات نفت این کشور در سال جاری میلادی به دلیل نگهداری و تعمیر این تاسیسات کاهش یافت.

قیمت گاز طبیعی

به گزارش اداره اطلاعات انرژی دولت آمریکا (EIA)، قیمت اسپات هنری‌هاب (Henry Hub) به عنوان شاخصی برای قیمت فروش لحظه‌ای گاز طبیعی در آمریکا، در هفته منتهی به بیست‌و دوم جولای، در سطح دودلار و ۸۳ سنت به ازای هر میلیون بی‌تی‌یو با واحد گرمایی انگلیسی (MMBtu) مبادله شد که نسبت به هفته گذشته، پنج سنت کاهش نشان می‌دهد.

چشم‌انداز مازاد عرضه در بازار گاز

با توجه به اینکه قیمت گاز به حدود سه دلار افزایش یافته است، بسیاری از نیروگاه‌های تولید برق در آمریکا زغال‌سنگ را جایگزین گاز طبیعی کرده‌اند. به گزارش خبرگزاری شانان، برخلاف افزایش تقاضا در فصل گرما، قیمت گاز در هفته‌های اخیر پس از چند هفته رشد مداوم، با نوسانات زیادی مواجه بوده است. برخی تحلیلگران بر این باورند که ممکن است پیش‌بینی‌های افزایش دمای هوا منجر به رشد تقاضا نشود و بازار با عرضه مازاد گاز وارد فصل زمستان شود.

برکشلی در گفت‌وگو با «شرق» از تبعات کودتای نظامی در ترکیه می‌گوید

اردوغان قدرتمند، سد راه دیپلماسی گازی ایران

علی کاراکورت، پژوهشگر اقتصادی، شرق

خبر درواغ ترکیه سد راه انتقال گاز ایران به اروپا نشده است. درحقیقت ایران در سال‌های اخیر، گاز مازادی نداشته که بتواند به اروپا صادر کند و ترکیه مانع انتقال آن شده باشد. درحقیقت این موضوع جنبه فرضیه دارد و ترکیه در این سیاست با روسیه هم‌عقیده است چنانچه کشور قدرتمندی مانند ایران با ظرفیت عظیمی از ذخایر گاز طبیعی وارد بازار گاز اروپا شود، تبدیل به یک بازیگر اساسی در سیاست‌های اتحادیه اروپا می‌شود.

روسیه چه نقشی در ماجرا دارد؟

روسیه ترجیح می‌دهد گاز صادراتی ایران به سمت آسیا کشیده شود. آسیا، بازار روسیه نیست و زبانی متوجه آن کشور نخواهد بود. حال آنکه اروپا بازار سنتی روسیه است. اروپا تمایل دارد یک رشته خط صادرات گاز از ایران داشته باشد تا آسیب‌پذیری اتحادیه اروپا در مقابل مسکو کمتر شود. این مسئله‌ای است که هم ترکیه و هم روسیه را حاشیه‌ای می‌کند. درواقع ترکیه و روسیه هر دو در تحریم‌گازی ایران منافع مشترکی داشتند. گاز طبیعی روسیه برای رسیدن به مقصد نهایی در اروپا از بقیه مرز عبور می‌کند. این خود منشأ قدرت مهمی برای کشور صادرکننده است. امنیت ملی و ثبات و تمامیت ارضی چنین کشوری از اولویت‌های عمده کشورهایی است که این خطوط لوله از آنها عبور می‌کند. توقف عرضه و صادرات، امنیت انرژی هم این کشورها را به خطر می‌اندازد. بنابراین از اولویت امنیتی متقابل و مشترک مابین کشورهایی که در مسیر مبدأ و مقصد مصرف و ترانزیت گاز هستند، ایجاد می‌شود. بنابراین ترکیه هم در جهت منافع ملی خود مایل است از این امتیاز برخوردار شود.

دوباره قدرت‌گرفتن اردوغان در ترکیه چه تأثیری بر دیپلماسی گازی ایران دارد؟

ترکیه یک ایران قدرتمند با قابلیت‌های فرامرزی را مشکل مهم سیاست خارجی خود ارزیابی می‌کند. آنکارا سخت‌خواهان عضویت در اتحادیه اروپاست، حال آنکه در اتحادیه اروپا، ایران را به لحاظ استراتژیک و تأمین انرژی خیلی بیشتر به خود نزدیک می‌بیند. ترکیه هم متقابلاً می‌کوشد تا انرژی ایران را به عبارت دیگر ارتباط انرژی ایران از طریق خطوط لوله به دنبال نفت بودند که قیمت جهانی آن با فاصله موضوع آقای اردوغان در ترکیه، موقعیت ایران در قبال اتصال گازی مستقیم به اروپا را تا حدی نسبت به قبل تضعیف می‌کند. ترکیه در نمایش قدرت تازه خود، با اقتدار و مواضع مستحکم‌تری می‌تواند عبور خطوط لوله گازی ایران به اروپا را تحت فشار قرار دهد. بنابراین دیپلماسی خط‌لوله ایران با چالش‌های سنگین‌تری از سوی ترکیه مواجه خواهد شد. این چالش در کوتاه‌مدت که ظرفیت گازی ایران هنوز در موقعیت ممتازی نیست، خود را نشان نمی‌دهد اما در اواسط دهه سوم قرن یعنی ۲۴-۲۰۲۵ به یک مشکل جدی بدل خواهد شد. از همین‌رو، اخیراً ایران و اروپا مذاکراتی را در ارتباط با تبدیل گاز طبیعی به ال.ان.جی برای صدور به اروپا آغاز کرده‌اند.

آیا ایران در پشت پرده، مذاکراتی با ترکیه برای پیگیری دیپلماسی گازی خود برای صادرات گاز به اروپا داشته است؟

ایران هنوز ظرفیت کافی برای صدور انبوه گاز به بازار اروپا را پیدا نکرده است. درواقع، ایران در مواقعی به یک واردکننده خالص گاز تبدیل می‌شود. اعتبار گازی ایران منبعث از حجم عظیم ذخایر کشور است که در صورت سرمایه‌گذاری و انتقال فناوری، ایران را به قدرت ممتاز گاز تبدیل خواهد کرد. ایران مبتکر و بنیان‌گذار مجمع جهانی صادرکنندگان گاز است، اما متأسفانه در عمل در بازار جهانی فعال نیست. موقعیت امروز ایران در مجمع جهانی صادرکنندگان گاز شبیه موقعیت اندونزی در سازمان اوپک است. به این معنا که به‌عنوان یک واردکننده در سازمانی حضوری فعال داریم که برای سامان‌دادن به صادرات گاز تأسیس شده است.

ماجرای اختلاف ایران و ترکیه سر قیمت گاز نوعی اعمال فشار از سوی ترک‌ها برای کنارگذاشتن دیپلماسی گازی با اروپا محسوب می‌شود؟

موضوع اختلاف ترکیه با ایران درباره محاسبه قیمت گاز صادراتی ایران به آن کشور، به‌تدریج به مسئله‌ای جدی تبدیل شده است. ترکیه اختلاف را به دیوان حل اختلاف «لاسه» داده و دادگاه لاهه به رقم بالایی، ما را جریمه کرده است. رقم جریمه

ایران دارای دومین و بلکه به اعتقاد برخی ذخایرشناسان اولین ذخایر گازی دنیاست. درحال حاضر ایران ظرفیت لازم برای صادرات را در اختیار ندارد، اما در صورت سرمایه‌گذاری و انتقال تکنولوژی، ایران به قدرت بی‌همتای گازی تبدیل خواهد شد. به‌علاوه، همسایگان جمهوری اسلامی در شمال کشور و حاشیه دریای خزر دارای ذخایر عظیم گازی هستند، اما دسترسی به آب‌های آزاد و بازارهای صادراتی ندارند. این برای ایران موقعیت مطلوبی محسوب می‌شود. در حقیقت در مقوله ذخایر زیرزمینی، محل جغرافیایی قرارگرفتن آنها فرعی است، بلکه امکان عرضه بین‌المللی آن از طریق دسترسی به آب‌های آزاد و مبادی خروج و عرضه به بازارهای جهانی اصل است. بنابراین انتقال گاز ترکمنستان به ایران و از طریق ایران به صورت سواپ به بازارهای بین‌المللی، به سود هر دو کشور است. مطلوب است جمهوری اسلامی ایران پیش‌قدم شود و اتحادیه با بازار انرژی مشترکی را با کشورهای آسیای میانه طراحی و سازماندهی کند تا از آن طریق کل گاز طبیعی و بلکه نفت منطقه به بازارهای جهانی ترانزیت شود.

نظر کشورهای اروپایی در این باره چیست؟

درباره صادرات گاز ایران دو دیدگاه وجود دارد: الف- بازارهای آسیایی، ب- اروپا. درباره بازارهای آسیایی، نقطه شروع ما پاکستان است. این احتمال وجود دارد که به دنبال آن هندوستان و سپس چین در چرخه بازار گاز طبیعی ایران قرار گیرند و جاده ابریشم گازی شکل گیرد. آینده مصرف انرژی‌های فسیلی به‌ویژه گاز، در آسیاست. بنابراین به لحاظ اقتصادی، جاده ابریشم گازی می‌تواند برای ایران منافع درازمدت داشته باشد. البته باید گفت برخلاف نفت، منافع اقتصادی گاز در طولانی‌مدت حاصل می‌شود و نمی‌توان انتظار سود آتی داشت. در همین حال اشاره به واقعیتی دیگر هم ضروری است. پاکستان کشوری کم‌ثبات و دارای مشکلات اقتصادی است و امید نیست این مسائل در کوتاه‌مدت برطرف شوند. بازار اروپا، رشد مصرف بالایی از انرژی‌های فسیلی ندارد، اما قدر مطلق مصرف و تقاضا بالاست. در اروپا مشکلات پرداخت و موانع حقوقی و قانونی و دست‌وپاگیر وجود ندارد. در بحث امنیت انرژی و ثبات عرضه هم جدی هستند. بنابراین پیوند استراتژیک گازی با اروپا که تاکنون دو بار از ناحیه توقف عرضه گاز از روسیه آسیب دیده و مورد تهدید قرار گرفته است، مطلوب ارزیابی می‌شود.

تا حدی جنبه محرمانه دارد، اما بعضاً تا دو میلیارد دلار هم عنوان می‌شود. البته این رای به معنای پرداخت آتی و یکجا ندارد و بعضاً می‌تواند تا سال‌ها طول بکشد. درضمن بر روابط اقتصادی دوجانبه تأثیر نامطلوبی خواهد داشت. احتمال قوی آن است که مصالحی بین دو طرف صورت پذیرد. ما در آینده این مشکل را با امارات متحده عربی بر سر مسئله قرارداد «کرستنت» هم خواهیم داشت. احتمال زیادی وجود دارد که موضوع کرستنت هم به یکی با دادگاه‌های بین‌المللی ارجاع و جریمه سنگینی متوجه ایران شود. درواقع سال‌ها دوری از صحنه اقتصاد جهانی و حضورنداشتن در محافل بازرگانی و اقتصادی جهان، ایران را با فرآیند و دینامیسم فوق‌العاده پویای تجارت جهانی ناآشنا کرده است. از همین‌رو یکی از اقدامات مهمی که جمهوری اسلامی

با کنارگذاشته‌شدن ایران از خط لوله موسوم به «ناباکو» که گاز طبیعی منطقه آسیای میانه و قفقاز را به غربی‌ترین کشورهای قاره اروپا حمل می‌کند، ترکیه تمایل داشت نقش کبردار صادرات گاز گاز طبیعی ایران هم عرضه می‌شود، ایفا کند. این امکان به بخشی از نقشه راه تجدید قدرت امپراتوری عثمانی که ترک‌ها در سر دارند، تحقق بیخشد.

روسیه چه نقشی در ماجرا دارد؟

روسیه ترجیح می‌دهد گاز صادراتی ایران به سمت آسیا کشیده شود. آسیا، بازار روسیه نیست و زبانی متوجه آن کشور نخواهد بود. حال آنکه اروپا بازار سنتی روسیه است. اروپا تمایل دارد یک رشته خط صادرات گاز از ایران داشته باشد تا آسیب‌پذیری اتحادیه اروپا در مقابل مسکو کمتر شود. این مسئله‌ای است که هم ترکیه و هم روسیه را حاشیه‌ای می‌کند. درواقع ترکیه و روسیه هر دو در تحریم‌گازی ایران منافع مشترکی داشتند. گاز طبیعی روسیه برای رسیدن به مقصد نهایی در اروپا از بقیه مرز عبور می‌کند. این خود منشأ قدرت مهمی برای کشور صادرکننده است. امنیت ملی و ثبات و تمامیت ارضی چنین کشوری از اولویت‌های عمده کشورهایی است که این خطوط لوله از آنها عبور می‌کند. توقف عرضه و صادرات، امنیت انرژی هم این کشورها را به خطر می‌اندازد. بنابراین از اولویت امنیتی متقابل و مشترک مابین کشورهایی که در مسیر مبدأ و مقصد مصرف و ترانزیت گاز هستند، ایجاد می‌شود. بنابراین ترکیه هم در جهت منافع ملی خود مایل است از این امتیاز برخوردار شود.

دوباره قدرت‌گرفتن اردوغان در ترکیه چه تأثیری بر دیپلماسی گازی ایران دارد؟

ترکیه یک ایران قدرتمند با قابلیت‌های فرامرزی را مشکل مهم سیاست خارجی خود ارزیابی می‌کند. آنکارا سخت‌خواهان عضویت در اتحادیه اروپاست، حال آنکه در اتحادیه اروپا، ایران را به لحاظ استراتژیک و تأمین انرژی خیلی بیشتر به خود نزدیک می‌بیند. ترکیه هم متقابلاً می‌کوشد تا انرژی ایران را به عبارت دیگر ارتباط انرژی ایران از طریق خطوط لوله به دنبال نفت بودند که قیمت جهانی آن با فاصله موضوع آقای اردوغان در ترکیه، موقعیت ایران در قبال اتصال گازی مستقیم به اروپا را تا حدی نسبت به قبل تضعیف می‌کند. ترکیه در نمایش قدرت تازه خود، با اقتدار و مواضع مستحکم‌تری می‌تواند عبور خطوط لوله گازی ایران به اروپا را تحت فشار قرار دهد. بنابراین دیپلماسی خط‌لوله ایران با چالش‌های سنگین‌تری از سوی ترکیه مواجه خواهد شد. این چالش در کوتاه‌مدت که ظرفیت گازی ایران هنوز در موقعیت ممتازی نیست، خود را نشان نمی‌دهد اما در اواسط دهه سوم قرن یعنی ۲۴-۲۰۲۵ به یک مشکل جدی بدل خواهد شد. از همین‌رو، اخیراً ایران و اروپا مذاکراتی را در ارتباط با تبدیل گاز طبیعی به ال.ان.جی برای صدور به اروپا آغاز کرده‌اند.

آیا ایران در پشت پرده، مذاکراتی با ترکیه برای پیگیری دیپلماسی گازی خود برای صادرات گاز به اروپا داشته است؟

ایران هنوز ظرفیت کافی برای صدور انبوه گاز به بازار اروپا را پیدا نکرده است. درواقع، ایران در مواقعی به یک واردکننده خالص گاز تبدیل می‌شود. اعتبار گازی ایران منبعث از حجم عظیم ذخایر کشور است که در صورت سرمایه‌گذاری و انتقال فناوری، ایران را به قدرت ممتاز گاز تبدیل خواهد کرد. ایران مبتکر و بنیان‌گذار مجمع جهانی صادرکنندگان گاز است، اما متأسفانه در عمل در بازار جهانی فعال نیست. موقعیت امروز ایران در مجمع جهانی صادرکنندگان گاز شبیه موقعیت اندونزی در سازمان اوپک است. به این معنا که به‌عنوان یک واردکننده در سازمانی حضوری فعال داریم که برای سامان‌دادن به صادرات گاز تأسیس شده است.

ماجرای اختلاف ایران و ترکیه سر قیمت گاز نوعی اعمال فشار از سوی ترک‌ها برای کنارگذاشتن دیپلماسی گازی با اروپا محسوب می‌شود؟

موضوع اختلاف ترکیه با ایران درباره محاسبه قیمت گاز صادراتی ایران به آن کشور، به‌تدریج به مسئله‌ای جدی تبدیل شده است. ترکیه اختلاف را به دیوان حل اختلاف «لاسه» داده و دادگاه لاهه به رقم بالایی، ما را جریمه کرده است. رقم جریمه

اقتصاد سبز

کاهش ضایعات محصولات کشاورزی تنها راهکار تأمین غذا

فاطمه پاسبان کارشناس کشاورزی

● با افزایش جمعیت جهان و پایداری رشد آن در کشورهای درحال‌توسعه (بیش از نیمی از آن در قاره آفریقا) و پیش‌بینی رسیدن جمعیت به ۹.۶ میلیارد نفر در سال ۲۰۵۰، چالش دولت‌ها در سراسر جهان بر این سؤال استوار است: «چگونه غذایی کافی برای هر فرد تولید کنیم؟» به این سؤال، سازمان ملل متحد این پاسخ را داده که تولید بیشتر مواد غذایی نباید سرلوحه کار دولت‌ها باشد بلکه راهبرد اساسی، جلوگیری از ضایعات و هدررفت بخش زیادی از مواد غذایی که درحال حاضر تولید می‌شود، است. تنها در حدود ۱.۴ میلیارد هکتار یا در حدود ۳۰ درصد زمین‌های کشاورزی برای تولید مواد غذایی قابل دسترس و کشت هستند. تخمین‌ها حاکی از آن است تا سال ۲۰۵۰، جهان نیازمند افزایش تولید به میزان ۶۰ درصد تولید سال ۲۰۰۵ برای جمعیت رویه‌رشد است که دستیابی به این آمار بسیار نگران‌کننده است. یعنی هم تولید سال ۲۰۰۵ باشد و هم ۶۰ درصد تولید سال ۲۰۰۵ به آن اضافه شود تا بتوان غذای جمعیت را تأمین کرد. به دلیل نگرانی‌های گفته‌شده، تلاش جهانی در کاهش ضایعات و هدررفت مواد غذایی برای تأمین تقاضای آینده و جلوگیری از فشار بر منابع پایه و طبیعی است. ضایعات محصولات کشاورزی و مواد غذایی یکی از مسائل و مشکلات جهان امروز است. ضایعات و هدررفت محصولات کشاورزی و مواد غذایی نه تنها باعث می‌شود آب و خاک و منابع دیگر که برای تولید ماده غذایی به کار رفته، هدر رود، بلکه بخشی از مواد غذایی که می‌توانست بسیاری از افراد فقیر و گرسنه را سیر کند، نابود می‌شود. باید این نکته را در نظر داشت که تولید بیشتر مواد غذایی یعنی استفاده بیشتر از منابع پایه و منابع طبیعی و نابودی آنها از یک سو باعث می‌شود انتشار گازهای گلخانه‌ای باعث نابودی جذب‌کننده‌های گازهای گلخانه‌ای (منابع طبیعی، درختان، جنگل و مرتع) شود و از طرفی با تولید بیشتر مواد غذایی گلخانه‌ای بیشتری تولید می‌شود. از این رو ضایعات می‌تواند در انتشار گازهای گلخانه‌ای نقش مهمی داشته باشد.

ادامه در صفحه ۱۵

هشدار...! هیچی مثل اصلش نمی‌شه...!

برند جهانی اجنرال مشابه تقلبی بسیار دارد کافی است

بامراجعه به سایت www.nia.ir در قسمت "کنترل اصالت و گارانتی" با وارد کردن شماره سریال دستگاه خریداری شده و یا با ارسال سریال دستگاه به سامانه پیامکی ۲۳۲۲ ۰۲۱ مطابق ذیل از اصالت کالای خود مطلع شوید:

سریال دستگاه *۱۱*

اجنرال GENERAL

نماینده انحصاری سیستم‌های تهویه مطبوع اجنرال در ایران تهران، بلوار میرداماد، بعد از خیابان نفت جنوبی، پلاک ۲۶۲، ساختمان نیا

info@nia.ir

تلفن: 021 2322

www.nia.ir

